

**РОЗДІЛ 1. СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ
БІОЛОГІЇ, МЕДИЦИНИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.
ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ У ВИЩИХ ТА СЕРЕДНІХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

**РОЗРОБКА ПРОЕКТУ «СТВОРЕННЯ ХАБУ «СОЦІАЛІЗАЦІЯ
ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ»**

Гриньова М.В., Масовець Д.Б.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Кожна держава, що взяла за основу демократичний шлях розвитку має приділяти увагу проблемам громадян з особливими потребами. Створення умов для повноцінного життя таких людей є надзвичайно актуальним завданням для сучасного українського суспільства. Необхідність інтеграції в соціум осіб з обмеженими можливостями обумовлює низка чинників.

По-перше, для України проблема соціального захисту осіб з обмеженими можливостями є особливо значущою у зв'язку зі стійкою тенденцією до зростання їх частки у загальній структурі населення. В Україні за даними Мінсоцполітики станом на 1 січня 2020 року 2,7 млн осіб мають інвалідність, у тому числі 222,3 тис. осіб з I групою інвалідності, 900,8 тис. осіб з II групою інвалідності, 1416,0 тис. осіб з III групою інвалідності та 163,9 тис. дітей з інвалідністю.

По-друге, приєднання України до Конвенції ООН про права інвалідів, що вимагає відповідальності за дотримання її норм перед світовим співтовариством. Проте ні для кого не є таємницею, що поки що наше суспільство не те що ігнорує людей з особливими потребами, але в своєму широкому загалі їхніми проблемами достатньою мірою не переймається. Необхідним завданням постає встановлення протиріч між декларованими правами осіб з обмеженими можливостями здоров'я та наявним станом речей у сучасному українському суспільстві.

По-третє, сьогодні провідною стратегією політики багатьох країн можна вважати науково обґрунтоване та доведене практикою твердження що «економічно доцільним є здійснення інвестиції в людський капітал скрізь, де це можливо, замість прямого інвестування в соціальне обслуговування». Відповідно до цієї стратегії інклюзія осіб з інвалідністю в суспільство розглядається як стратегічний напрям соціального інвестування.

Пошук шляхів вирішення проблем дітей з обмеженими

можливостями здоров'я потребує дослідження наявного стану задоволення їх особливих потреб у сферах освіти та соціальної інтеграції.

Проблеми соціалізації, навчання й виховання дітей із особливими потребами завжди привертала увагу вітчизняних і зарубіжних науковців. Українські науковці, зокрема М. Ворон, В. Грановський, В. Громовий, Т. Ілляшенко, І. Калініченко, А. Капська, А. Колупаєва, Ю. Найда, Н. Софій, В. Цина та інші присвячують свої праці дослідженням проблеми залучення дітей з особливими потребами до навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, їх реабілітації та соціалізації. Дослідження сучасних авторів дають нам змогу простежити та втілити в життя напрямки соціалізації дитини з особливими потребами, адаптації її до навчання в загальноосвітній школі. Аналіз літературних наукових джерел показує, що основний акцент робиться на необхідність відходу від традиційних форм освіти для дітей з обмеженими можливостями здоров'я та пошуку нових форм, але недостатньо приділяється уваги проблемі задоволення потреб дітей з обмеженими можливостями здоров'я на основі проектного підходу.

У процесі гуманізації суспільних відносин особливої уваги потребують представники найменш соціально захищених верств населення, зокрема особи з обмеженими можливостями здоров'я.

За останнє десятиріччя соціальна політика багатьох європейських країн стосовно осіб з інвалідністю зазнала суттєвих змін.

Відбулося усвідомлення того, що люди з особливими потребами є повноправними членами суспільства, що мають рівні права з іншими громадянами країни.

Проект «Створення ХАБу «Соціалізація дітей з особливими освітніми потребами»» спрямований на вирішення наступних завдань:

- створення умов для соціалізації дітей з особливими потребами;
- доведення до громадськості інформації про провідний міжнародний досвід у галузі навчання, виховання та соціалізації дітей з особливими потребами.

ХАБ – це вільний просвітницький молодіжний простір, на базі якого молодь може цікаво та корисно проводити час, розробляти спільні проекти, обговорювати актуальні для них теми. Також у роботі ХАБів передбачені тренінги, майстер-класи, зустрічі із успішними людьми та інші не менш захоплюючі івенти.

Метою проекту є створення необхідних умов для соціального становлення та розвитку осіб з особливими потребами, забезпечення рівного доступу до освіти та інших послуг в інклюзивному навчальному середовищі.

Реальна можливість виконання проекту передбачає:

- створення волонтерських груп для роботи з дітьми з

- обмеженими можливостями здоров'я;
 - залучення громадських організацій та небайдужих громадян до вирішення поставленої проблеми;
 - створення інформаційної бази про нові методи реабілітації, освітні технології для дітей з ООП;
 - розроблення змісту проекту «Створення ХАБу «Соціалізація дітей з ООП (особливими освітніми потребами)»»
- Реальна можливість виконання проекту зумовлена наявністю:

- існуючої матеріальної бази;
- наявності працівників з необхідною кваліфікацією та досвідом роботи;
- підтримкою з боку громадськості.

Завданнями проекту є:

1. На основі даних, отриманих під час роботи проекту, розробити інноваційно-інвестиційні проекти соціальної спрямованості.

2. Створення системи соціального обслуговування для відповідної категорії громадян, яка уможливить максимальну реалізацію особистого потенціалу.

3. Створення сприятливого середовища для людей з обмеженими можливостями здоров'я шляхом формування позитивної громадської думки.

4. Організувати роботу по залученню до волонтерської діяльності учасників різних груп, фахівців різного профілю.

Отже, соціальна інклюзія визначає повну участь всіх членів суспільства в його життєдіяльності й має ряд аспектів:

- політико-правовий – можливість реалізації своїх прав і інтересів;
- соціально-економічний – викорінювання бідності, наявність оплачуваної роботи, якісне житло і комунальні послуги;
- соціокультурний – доступна і якісна освіта, інклюзія в культурне життя суспільства;
- психологічний – толерантність, позитивна само-ідентифікація, відчуття приналежності до спільноти та ін..

1. На професійному рівні розв'язування проблеми пов'язані з інтеграцією дітей з особливими потребами в суспільстві, які зумовлені, з одного боку, наявністю відхилень у дитини, а з іншого – недостатньою досконалістю самої системи соціальних стосунків, яка через певні жорсткі вимоги залишається недоступною для дітей з обмеженнями життєдіяльності
2. Особливу увагу приділяємо сім'ям, які є природним середовищем первинної соціалізації дитини, джерелом їхньої матеріальної та емоційної підтримки, засобом збереження і передання культурних цінностей від покоління до

покоління.

У соціальному розвитку дитини з особливими потребами можна спостерігати 2 типи перешкод . Перший тип – це певні фізичні, фізіологічні чи психічні розлади дитини; другий – вторинні явища, що полягають у специфічних особистісних утвореннях, пов'язаних із такими почуттями дитини, як власна неповноцінність, відчуженість тощо.

3. Вивчення зарубіжного та міжнародного досвіду:
 - У Європі вже багато років реалізують принципи спільного навчання дітей з особливими потребами та їх однолітків в умовах звичайного загальноосвітнього закладу (дитячого садка чи школи).
 - Рівноправність у здобутті освіти (досвід Австрії). В Австрії вже у 80-х роках почали організовуватися громадські співтовариства, до яких входили батьки дітей з особливостями розвитку, вчителі, працівники різних медичних та освітянських закладів, які керувалися ідеями рівноправності.
4. Запровадити у шкільному середовищі «Служби шкільного консультування», до складу якої входять психологи, спеціальні педагоги, соціальні працівники, шкільні методисти.
5. Започаткувати регіональний проект. Зближення систем загальної та спеціальної освіти. Зважаючи на те, що найбільша кількість учнів з особливими освітніми проблемами перебуває у спеціальних закладах для дітей з труднощами у навчанні та легкою розумовою відсталістю, було запропоновано масовим і спеціальним школам знайти собі партнерів для взаємодії та вироблення загальної стратегії навчання учнів з проблемами.
6. Варто наголосити, що навчання дітей у спеціалізованих закладах дуже часто заважає їх соціальній інтеграції у суспільстві. Навчання ж дітей у класі з нормальними учнями позитивно впливає на процес соціалізації особистості.

ПЕДАГОГІЧНІ Й ПСИХОФІЗІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ НОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛЯРІВ

*Лутфуллін В., Лутфуллін М., Пилипенко С.
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Високий рівень захворюваності школярів та його обумовленість аномальними навчальними перевантаженнями учнів є давно відомими фактами. За статистичними даними, в Україні станом на 2014 р. "у віковій групі дітей шкільного віку реєструється найвища поширеність хвороб та починається накопичення хронічних патологій" [4, 2014]. На жаль, такий стан шкільного навчання і його